

Franc Rozman

## Odmev celjskega gimnazijskega vprašanja leta 1895 v slovenskem tisku

Vprašanje celjskih šolskih vzporednic in z njim sprožen padec vlade kneza Alfreda von Windischgraetza je v slovenskem tisku vzbudilo številne odmeve, ki jih slovensko zgodovinopisje doslej še ni podrobneje obravnavalo. Ob redko katerem vprašanju je bil slovenski tisk različnih političnih usmeritev tako novit kot tukaj, saj si nobena stranka ni mogla privoščiti, da ne bi bila za nekaj, kar je bilo v prid narodnim koristim in rečemo lahko, da takšnega namena tudi nobena ni imela. Ta ugotovitev seveda ne velja za tisti politični del, ki je predstavljal nemške prebivalce na Slovenskem.

Težišče obravnave je na odmevih v listih *Slovenski gospodar*, *Slovenec*, *Novice*, *Domovina*, *Slovenski narod*, *Südsteirische Post* in *Zgodnja Danica*. Kot splošna ugotovitev lahko velja, da so listi celjsko vprašanje relativno dobro pokrivali, če se izrazim z današnjim novinarskim žargonom. Razlike so bolj ali manj v količini informacij, ki so nastale bodisi zaradi dejstva, da so dnevniki imeli več prostora kot tedniki in pa glede na okolje in publiko, ki ji je bil časnik prvenstveno namenjen. Svoji strankarski pripadnosti pa so tudi ostali zvesti in tu lahko vidimo, da so bila poročila ali komentarji črpani na podlagi strankarsko podobnih ali istih časnikov in so izhajali iz določene strankine taktike in usmeritve. Kjerkoli se je le dalo, zato niso pozabili omeniti odstopanj drugih strank, drobnih malenkosti, trenutnih taktiziranj v strankinih konstelacijah in podobno. Več podrobnosti in drobnih vesti je bilo namenjenih bralcem v Celju ali na Štajerskem, v drugih pokrajinah današnje Slovenije pa je bilo tega gotovo manj in je bila večja pozornost usmerjena k načelnim stvarem. Ob tem vprašanju pa ni šlo samo za načelni spopad za celjske vzporednice ali proti njim, saj o tem so si bili vsi slovenski listi enotni, da jih Slovenci upravičeno zahtevajo in jih imajo dobiti, pač pa je šlo tudi za poseganje v strankarsko tkivo, v bodoče politične igrice ob naslednjih sklepanjih o bodoči vladni koaliciji in povezavah parlamentarnih klubov in poslancev. Pomembno se mi zdi podčrtati, da se v nekaterih komentarjih že takoj po padcu Windischgraetzove vlade zazna spoznanje, ki se je kasneje izkazalo kot točno, namreč to, da je ta padec vlade pomenil konec nekega obdobja in da se bo nadaljnje parlamentarno življenje odvijalo čisto drugače, da bo sporazumevanja vse manj, nacionalna nasprotja pa da bodo še bolj prišla do izraza.

Bleiweisove *Novice*, ki so še vedno obžalovale, da je Taaffejeva vlada padla, so že v uvodnem članku za novo leto 1895 povedale, da v letu 1894 Slovenci nismo dosegli veliko in poudarile, da bi v narodnem oziru veliko več kot obnovljena kranjska gimnazija pomenile slovenske paralelke v Celju, katerih še vedno zastonj pričakujemo in je jako dvomljivo ako dosežemo slovensko gimnazijo v Celju. Ob tem so tudi podčrtale, da je minister Madejski jasno povedal, "da se slovenska gimnazija osnuje jedino zato, ker jo je prejšnja vlada obljubila. Zaradi tega je popolnoma smešno, če se naši koaliranci skušajo ponašati s to gimnazijo. Celjsko

gimnazijo so pa priboriti dolžni že zaradi tega, ker so vrgli vlado o kateri so gotovo vedeli, da osnuje paralelko v Celju."<sup>1</sup>

Od januarja do začetka aprila 1895 so spodnještajerske občine naslavljale na državni zbor posebne peticije v podporo celjski gimnaziji. *Slovenski gospodar* je ob prvem seznamu peticij tudi sporočal, da se peticije ne smejo poslati na Dunaj direktno, pač pa na državnozborskega poslanca Miho Vošnjaka, ki jih bo osebno odnesel na Dunaj. Kot prve so te peticije poslale občine: Celje-okolica, Dobrna, Škofja vas, Šentjur ob južni železnici, Griže, Gotovlje, Kalobje, Št. Martin v Rožni dolini, Nova cerkev, Št. Pavel, Velika Pirešica, Višnja vas, Petrovče, Šentjur na Taboru, Tolsti vrh, Lubnica, Tepina, trg Šmarje pri Jelšah, Šmarje-okolica, Ponikva, itd., skupaj 58 občinskih zastopov, nato še Gornji Grad in Mozirje; 14. februarja še 21, med njimi tudi katoliško politično društvo na Slatini, 21. februarja še 4, 28. februarja nadaljnjih 17, 7. marca spet 4 (Planinska vas, Št. Vid, Loka in Golobinjak pri Planini), 21. marca še 9 (Marija Gradec, Buččevci, Sv. Križ na Murskem polju, Vučja ves pri Ljutomeru, Jarenina, Senovo, Raste, Zagorje, Breze) in 11. aprila še zadnje štiri občine (Vučja ves, Slamnjak, Presika, Škofja ves), skupaj 117 občinskih zastopov. Ali je to dokončno število in kaj se je s temi peticijami potem zgodilo, v Slovenskem gospodarju kasneje ne zasledimo nobene vesti.<sup>2</sup>

To zbiranje peticij se je dogajalo med dvema glavnima dogodkoma, ki jima je časopisje namenjalo največjo pozornost v prvi polovici leta 1895. Najprej je bil to odhod slovenskih poslancev (8 brez virilista) iz štajerskega deželnega zbora, potem pa čez nekaj mesecev budžetska debata in padec Windischgraetzove vlade. Izstop slovenskih deželnozborskih poslancev je *Slovenski gospodar* pospremil s posebno izjavo, naslovljeno Rojaki, ki je izšla kot uvodnik in izstop je ta list vseskozi tudi brezkompromisno podpiral.<sup>3</sup> Nekoliko drugače je o tem poročal časnik *Novice*, ki so izstop izrabile za napad na Klun - Povšetovo smer v Katoliško narodni stranki in zato izrabile Kienzlov predlog v štajerskem deželnem zboru, v katerem je nastopil proti celjski gimnaziji. *Novice* pravijo, da od nemških liberalcev kaj drugega tudi niso pričakovale, vendar pa je pomembno, da so ta predlog podpirali vsi nemški liberalci, ki so zavezniki Kluna in njegovih tovarišev. "Ne bi si mislili, da se bo tako hitro pokazalo kako se gospod Klun moti, ko hvali liberalce, zato je tudi storil vse, da je padla Taaffejeva vlada, to pa so storili zato, ker so se bali, da ob razširjanju volilne pravice, kar je nameravala Taffejeva vlada, ne bi bili več izvoljeni." Vsa odgovornost pade torej na slovenske koalirance, je komentar zaostril avtor v *Novicah*.<sup>4</sup> Klun, Povše in tovariši bi se morali postaviti na vzvišenejšo stališče, tako so pa konservativci brez vsakih zagotovil šli v ogenj po kostanj za nemške liberalce in sedaj vidimo posledice te skrajno lahkomišelnih in škodljivih politike. Zato smo pač radovedni, če se bodo še našli ljudje na Kranjskem, ki bodo taki politiki slavo peli. S Kienzlovo resolucijo so se nemški konservativci postavili naravnost proti gimnaziji v Celju, naj skušajo njihovi listi stvar še tako olepšati in naj razni zagovorniki koalicije še tako zagotavljajo, da je omenjena resolucija pridobitev

<sup>1</sup> *Novice*, 4. 1. 1895, št. 1.

<sup>2</sup> *Slovenski gospodar*, 31. 1. 1895, št. 5, str. 44 (tam o Vošnjaku); 14. 2. 1895, št. 7, str. 62; 28. 2. 1895, št. 9, str. 78; 21. 3. 1895, št. 12, str. 115; *Domovina*, 5. 2. 1895, št. 4; 25. 2. 1895, št. 6.

<sup>3</sup> *Slovenski gospodar*, 14. 2. 1895, št. 7, str. 55.

<sup>4</sup> *Novice*, 15. 2. 1895, št. 7, str. 62-64.

Slovencev.<sup>5</sup> Tudi *Novice* so objavile oklic volilcem z naslovom *Rojaki slovenskih štajerskih deželnozborskih poslancev* in njihovo dejanje podprle ter zaključile članek z besedami, da mnoge zaupnice, ki prihajajo k poslancem iz občin, potrjujejo, da narod odobrava njih odločni korak in upamo, da bode to navajalo slovenske poslance, da se ne bodo dali zapeljati od lepih besed, temveč izstopili iz koalicije, ako se Slovincem gimnazija v Celju ne dovoli in da bodo znali prav ceniti vrednost prijateljstva z nemško konservativno stranko.<sup>6</sup> Čez nekaj dni so *Novice* ponovno izrazile svojo nostalgijo po Taaffejevi vladi, ter so zapisale, da Slovenci ne moremo računati na odločno podporo konservativnega kluba, ker ta predvsem gleda, da se z levičarji pogodi glede volilne reforme. Zaradi malenkosti kakršna pa je gimnazija v Celju, pa pač ne bo spravljal koalicije v nevarnost. Vidi se, kako žalostne posledice rodi lahkomišljena politika naših koalirancev, ki so vrgli grofa Taaffeja, ne da bi si poprej od nove vlade in koalicije kaj zagotovili. Pa vsaj vemo ob kakšnem času so bili gospodom slovenski interesi malo mar, ko so čutili, da bi po Taaffejevi volilni reformi njih mandati utegnili priti v nevarnost.<sup>7</sup>

Izstop slovenskih štajerskih deželnozborskih poslancev je na terenu zbudil veliko pritrjevanje in razni listi so dobili številne brzojavke in pisne izjave v podporo temu dejanju. Sami poslanci so organizirali tudi nekaj shodov, kjer so pojasnjevali razmere in utemeljevali svoj izstop. Med večjimi takšnimi shodi je bil tisti v Lenartu konec februarja 1895, na katerem so govorili poslanci Robič, Radaj in Gregorec. *Slovenski narod* je obširno poročal o odmevih v avstrijskem časopisju in posebej citira *Arbeiter Zeitung*, ki je v imenu socialnodemokratske stranke popolnoma podprla slovenski izstop in zapisala, da se je čudno pokazala nižja kultura Nemcev. *Slovenski narod* je ocenil, da se je spet pokazala nesposobnost koalicije preprečiti narodnostne in politične boje, ta korak je nov dokaz, da je koalicija res načelno nasprotna slovenskim narodnim težnjam in da postopa agresivno zoper slovensko posest, kajti obvezno obljubo Taaffejeve vlade, da ustanovi v Celju paralelko, je tudi neke vrste posest, katero bi morali nemški koaliranci respektirati. Z izstopom slovenskih poslancev iz štajerskega deželnega zbora je dobila koalicija hud udarec, zakaj ta izstop dokazuje, da je prav najmočnejši element v koaliciji najmanj miroljuben in spravljaliv, da z levičarji in nacionalci nemške barve slovenski poslanci ne morejo drugače shajati, kakor da jim žrtvujejo interese slovenskega naroda.<sup>8</sup> V drugem članku, ki je podpisan s psevdonimom Dixi, pa pisec nemške nacionalce poimenuje z moabitskim Bileamom, ki so Slovincem trikratno koristili: naši poslanci so iz mehkih opurtunistov postali trdi radikalci, drugi blagoslov je, da so spoznali, da v štajerskem deželnem zboru nimajo kaj iskati, tretji je logična posledica dogodkov, da mora priti do združene Slovenije z narodnim deželnim zborom v Ljubljani, ki bo v okviru avstrijske države pod habsburškim žezlom.<sup>9</sup>

Kot posebnost navajam članek iz *Novic*, ki pravi, da je neko češko društvo dalo oklic za nabiranje darov za ustanovitev češke gimnazije za Slovence v Celju. Gimnazija bi imela vseh 8 razredov in pripravljalni razred, učni jezik pa bi bil češki. To

<sup>5</sup> Prav tam.

<sup>6</sup> *Novice*, 22. 2. 1895, št. 8, str. 72-74.

<sup>7</sup> *Novice*, 21. 6. 1895, št. 25, str. 240-241, Kriza in 28. 6. 1895 št. 26, str. 253-255; uvodnik Staro in novo ministrstvo, tudi 12. 7. 1895, št. 28, str. 273-274; uvodnik Kaj storiti?

<sup>8</sup> *Slovenski narod*, 11. 2. 1895, št. 34.

<sup>9</sup> *Slovenski narod*, 21. 2. 1895, št. 43.

idejo v članku zavrača, ker da bi bili slovenski dijaki z učenjem nemščine, češčine in slovenščine preobloženi in pravi, da se ideje ne bodo uresničile, kakor se niso uresničile ideje o skupnem slovenskem jeziku.<sup>10</sup>

Sredi junija 1895 so časniki spet začeli na veliko priobčevati članke o celjski gimnaziji, kajti začela se je debata o proračunu in o postavki 1500 goldinarjev za celjske vzporednice. Serijo člankov je začela notica, da so svetli cesar graškemu županu dr. Portugallu rekli, da ne razume levičarskega odpora glede Celja in da se jim zdi popolnoma neosnovan.<sup>11</sup> Člankarji so ugibali, kako bodo posamezni klubi glasovali, posebno za Poljake se je zdelo, da se ne ve, kako se bodo odločili. Poljski študentje v Gradcu so poslali poziv, naj glasujejo za vzporednice. Glavni govori za in proti so bili obširno navajani, predvsem seveda tisti za, kot npr. Robiča, pa Klunov in Kalteneggerjev, ki so se mu še posebej zahvalili, da je bil za gimnazijo in njegov govor pospremili z izjavo, da bo z zlatimi črkami zapisan v slovenski zgodovini. Ko se je vse srečno izteklo, je zbor zaupnikov v Celju 23. junija izrekel zahvalo vsem, ki so pripomogli, da je v proračunskem odseku bila sprejeta celjska gimnazija, posebej pa Windischgraetzu, grofu Hohenwartu in bivšemu ministru Madejskemu. Ob padcu vlade pravzaprav nihče ni obžaloval Windischgraetzove vlade, *Novice* so zapisale, da je prišla na krmilo z znamenitim Hohenwartovim govorom 24. oktobra 1893, ki so ga konservativni in liberalni krogi smatrali za kvintesenco državniške modrosti, *Novice* pa so že tedaj zaznale fevdalni duh, ki je vel iz njega, ki se je bal vsakega razširjanja političnih pravic za nižje sloje. Slovani nimajo povoda žalovati za Windischgraetzovo vlado, naj pride kar koli. Naša narodna bilanca je bila popolnoma pasivna. Ta vlada je bila tako odvisna od Nemcev, da ni mogla ničesar storiti za Slovence, ko bi tudi hotela. Zdaj pa Slovenci upajo, da se svoboda ne bo tako kratila kot se je pod Windischgraetzom, ki ni bil prijatelj nobenega svobodnega gibanja.<sup>12</sup>

Celjska liberalna *Domovina* je že zaradi kraja, v katerem je izhajala, pisala zelo obširno o vprašanju celjskih vzporednic. Številni uvodniki so bralcem komentirali napeto in do konca ne povsem jasno vprašanje, kako se bo debata v državnem zboru in s tem tudi usoda vlade razpletla. Za svoje politično prepričanje je list skušal iztržiti čimveč tudi iz včasih obotavljivega obnašanja štajerskih konservativcev v štajerskem deželnem zboru, na primer, ko je graški konservativec Karlon predlagal, da naj vlada o uvedbi paralelk vpraša deželni šolski svet in so ta predlog nemški konservativci skupaj z liberalci in nacionalci podprli.<sup>13</sup> *Domovina* je poudarjala, da je od decembrske ustave 1867 minilo že 27 let in to ustavo, ki je razglasila enakopravnost narodov, je ustvarila "na sramoto resničnemu svobodoljubju 'liberalno' se imenujoča stranka v Avstriji, ki se zdaj brani na vso moč uresničiti to postavo, ker s tem mora gospodstvo te nenasitljive stranke pasti na vekomaj." Zdaj naj bi se pokazalo, koliko se je ustava vkoreninila v pravni zavesti ljudstva.<sup>14</sup> *Domovina* je nastopila tudi proti nemškemu predlogu o slovenski gimnaziji v Žalcu, s katero bi potisnili Slovence na rob dogajanja in v Celju ohranili trdno nemško jedro, ki je že začinjalo slabeti. Ob tem je posebno ostro nastopila proti stališču, da naj bi bila nemška gimnazija v Celju nekakšna nemška posest in se spraševala,

<sup>10</sup> *Novice*, 21. 6. 1895, št. 25, str. 245.

<sup>11</sup> *Slovenski gospodar*, 20. 6. 1895, št. 5, str. 222.

<sup>12</sup> *Novice*, 28. 6. 1895 št. 36, str. 253-255.

<sup>13</sup> *Slovenski gospodar*, 25. 7. 1895, št. 31, str. 266.

<sup>14</sup> *Novice*, 2. 8. 1895, št. 31, str. 303-306.

kako da se ta ista stranka ni postavila na isto stališče ob uvedbi slovenskih vzporednic na gimnaziji v Mariboru, ki se razvijajo zelo uspešno.<sup>15</sup> Konec koalicije je *Domovina* konec junija 1895 pospremila z obširnimi uvodnikom, ki se je začel z besedami *Končano, koalicija v razvalinah* in večino komentarja namenila nemškemu liberalcem, ki da so stalno ribarili v kalnem, nato pa konservativce dolžili, da koalicijo podirajo. Znano je, kako so se obnašali ob priliki primorskih dvojezičnih napisov in pomagali Italijanom, davčno in volilno reformo so hoteli izkoristiti samo zase, a pravica se je maščevala nad njimi in jih vrgla iz koalicije, kakor izvrže morje iz sebe neljubo stvar. "Pa če drugega ne, eno dobro je imela koalicija. Mislilo se je že, da se je nekdanja znana sebična, lažiliberalna stranka poboljšala, da se je naučila tekom mnogih desetletij prenašati pravico, a koalicija nam je dala dokaz, da je levica ostala zagrizena sebičnica in sovražnica pravičnosti in pravednosti napram slovanskemu državljanškemu življu. Pokazalo se je, da ne more biti v Avstriji zaveznica levice nobena vlada, koja hoče hoditi po edini pravi in rešilni poti, po poti pravičnosti proti vsem narodom države."<sup>16</sup> Ko je bila v državnem zboru pri poimenskem glasovanju s 173 proti 143 glasovom izglasovana slovensko-nemška nižja gimnazija v Celju, je *Domovina* to dejanje pospremila z evforičnim uvodnikom *Zmaga pravice*, ki ga končuje z vznesenimi besedami: "Nestrpno je pričakovalo slovensko ljudstvo vsega Spodnjega Štajerja odločitve te za nas dokaj važne zadeve. In ko je prišlo poročilo, da je državna zbornica na Dunaji dala pravici zmago, zagromeli so topiči po vsem Spodnjem Štajerji, prižigali se kresi, ljudstvo se je zbiralo in klicalo pravičnim možem slava, vekovita slava!, ki so iz prepričanja glasovali za to, da se da pol milijonu štajerskih Slovencev na njih zemlji vsaj trohico te pravice, kakor jo ima v obilici par tisoč narejenih Nemcev. Vse laži, vse žuganje ni nič pomagalo. Danes jih tepe laž, te domišljave renegate in nemške liberalce. Ljudstvo, slovensko ljudstvo se veseli in ves Spodnji Štajer sprevideva, da pravica še ni popolno izumrla. Laž jih tepe, da bode ljudstvo nasprotovalo temu. Gromenje topičev na vsih gričih, lepo slovensko petje okrog Celja in v Savinjski dolini naj jim bode dokaz, da tu prebiva slovenski rod in naj bode tudi celjskim uskokom poziv, da naj se povrnejo med svoje rodne brate, povrnejo k svoji slovenski materi, ker pravica zmaguje in bode popolno zmagala."<sup>17</sup>

Še istega dne, 20. julija 1895, ko je bil pri tretjem branju dokončno sprejet državni proračun, je nemško omizje gostilne Pri zamorcu zbralo prvi prispevek 27 goldinarjev za gradnjo nemškega dijaškega doma, 24. julija 1895 pa je celjski občinski odbor na izredni seji sklenil urediti nemški dijaški dom.<sup>18</sup> Onemogli bes nekaterih prenapetih nemških nacionalcev se je kazal v takšnih kuriozumih kot je ta, ko je na Dunaju nekdo svetoval, naj se ime Kaltenegger rabi kot najhujša psovka, v Mariboru pa je nekdanji Celjan predlagal isto ime kar za pljuvalnik, ker je poslanec Andreas Kaltenegger v štajerskem deželnem zboru glede celjskih vzporednic zastopal slovensko stališče.<sup>19</sup>

<sup>15</sup> *Domovina*, 25. 2. 1895, št. 6.

<sup>16</sup> *Domovina*, 5. 3. 1895, št. 7.

<sup>17</sup> *Domovina*, 15. 5. 1895, št. 14.

<sup>18</sup> *Domovina*, 25. 6. 1895, št. 18.

<sup>19</sup> *Domovina*, 15. 7. 1895, št. 20.

V Mariboru, v nemščini izhajajoča za slovenščine nevešče bralce, da bi se seznanili s slovenskimi pogledi na dogajanja v državi, *Südsteirische Post*, ki je zastopala slovenske interese, je večino prostora o celjskem vprašanju namenila objavljanju in komentiranju poročil o tej tematiki v drugih časnikih monarhije. Opozarjala je na narodnostne razmere v Celju in okolici ter na Štajerskem sploh in s tem utemeljevala slovenske zahteve,<sup>20</sup> natančno je beležila pogajanja v Hohenwartovemu klubu in pri tem bila na stališču, da je Hohenwart tista ključna osebnost, od katere je odvisna tudi usoda Windischgraetzove vlade.<sup>21</sup> S povzemanjem in komentiranjem stališč različnih nemško pisanih listov v monarhiji je *Südsteirische Post* gotovo opravljala koristno delo, seveda predvsem za tiste, ki so imeli navado brati različne liste in tako spremljati politične debate z različnih vidikov, ne le iz zornega kota stranke ali lista, ki so mu intimno pripadali.

10. julija 1895 je bila celjska gimnazija ob koncu parlamentarnega zasedanja že sprejeta. Precej je poročil o prizadevanjih in shodih Nemcev v Celju in Mariboru ter drugod, da bi preokrenili zadevo v svoj prid. Tudi poznejša žena poslanca Karla Wolfa Elfrieda Stepišnek, tedaj stara 16 let, je poslala ministru Madejskemu izjavo v imenu Celjank proti šolam.<sup>22</sup> Kot protiutež slovenske gimnazije, pa so Nemci v Celju sklenili zgraditi Nemško hišo in dijaško zavetišče. Proti Nemški hiši se Slovenci niso oglašali, pač pa je bilo čutiti nekaj strahu, da bi zavetišče nudilo zavetje revnim slovenskim dijakom in jih tako spravilo na nemško stran. Zapisali so, da je napačno stališče celjskih Nemcev, ko nameravajo zgraditi hišo le z nemškim denarjem, odklanjajo pa židovskega, ker menda v Celju ne vedo, koliko se imajo Nemci v Avstriji zahvaliti židovskemu denarju. Konec septembra 1895 so bili znani rezultati vpisovanja v gimnazijo, ko se je v prvi razred vpisalo 112 učencev, v nemškega pa le 20, v nemško pripravljalnico pa samo 6. Komentar je bil, da se prejasno vidi, da je celjsko nemštvo le umetno, da teh Nemcev še toliko ni, da bi mogli s svojimi otroki gimnazijo napolniti. Vidi se, da je že sedaj nemška gimnazija v resni nevarnosti, kajti odločilni krogi se bodo začeli vpraševati, če je sploh potrebna. Pokazalo se je, kako neupravičena je bila želja graških Nemcev, da se celjski Nemci odškodujejo za celjsko gimnazijo z nemško realko. Kje bi pač dobili učence za to. Zaključim s komentarjem *Novic* o koncu burnega poletja, ko je zapisal, da bo drugo leto le malokdo spominjal Celjanov. Ves krik je bil umetno napravljen in se bo zlasti po državobornih volitvah vse zopet pozabilo. S požrtvovalnostjo se avstrijski Nemci ne odlikujejo. Zato Slovenci nimamo strahu. Zjedinjena levica se ne bo več toliko brigala za Celje in nemški liberalci bodo vse pustili naravnemu teku.<sup>23</sup>

---

Franc Rozman

---

DAS ECHO DER GYMNASIALFRAGE CELJE IM JAHRE 1895 IN DER SLOWENISCHEN PRESSE

---

Z u s a m m e n f a s s u n g

---

<sup>20</sup> Janez Cvirn: Thomas Fürstbaum - Kronika mesta Celja 1892-1907, prvi del. *Celjski zbornik* 1990, Celje 1990, str. 237.

<sup>21</sup> Domovina, 25. 7. 1895, št. 21.

<sup>22</sup> Südsteirische Post, 23. 2. 1895, št. 16.

<sup>23</sup> Prav tam.

Die Abhandlung aufgrund von Berichten in den politisch unterschiedlich orientierten Zeitungen Slovenec (Der Slowene), Slovenski narod (Das Slowenische Volk), Novice (Nachrichten), Domovina (Die Heimat), Danica (Der Morgenstern) und Südsteirische Post befaßt sich mit dem Zeitungsecho auf die damalige erregte Diskussion über die Finanzierung von slowenischen Gymnasialklassen in Celje, die schließlich zu dem Fall der Regierung Windischgrätz führte, und auch zu einem bedeutenden Wendepunkt in der österreichischen Innenpolitik wurde. Im Einklang mit den Orientierungen der damaligen slowenischen politischen Parteien waren die Zeitungsberichte unterschiedlich nuanciert. Vor allem wurden sie der Befürwortung slowenischer Forderungen gewidmet, sie machten aber auch auf die zunehmend nationalistische Gesinnung der deutschen Parteien aufmerksam. Aus Kommentaren sind auch die Gegensätze zwischen verschiedenen politischen Strömungen ersichtlich.